

INTERNATIONALE BIJENKOMST IN CAMBRIDGE

16, 17 EN 18 AUGUSTUS 1996

IJzebrand Schuitema

De "Second International Meeting of Slide Rule Collectors" heeft plaatsgevonden en ik denk dat ik namens alle deelnemers spreek als ik zeg dat het in alle opzichten een groot succes is geweest. Zowel het sociale aspect als de inhoudelijkheid van het programma waren van hoog niveau en goede inhoud.

Deelnemers

Het totaal aantal deelnemers - verzamelaars en hun partners - was 45. Van onze "Kring" namen deel: Thomas van der Zijden, Hans Niekamp met echtgenote, David Rance met echtgenote, Otto van Poelje met echtgenote, Hans Dennert met echtgenote en ikzelf met echtgenote en dochter Nienke. Verder waren deelnemers aanwezig uit de landen: Engeland, Lichtenstein, Duitsland, Zwitserland, België, Frankrijk en U.S.A.

Kennismakingsborrel

Op vrijdagavond was een kennismakingsbijeenkomst gepland. De organisatoren hadden besloten deze kennismaking voorafgaand aan de dag van de lezingen te houden en het een wat groter gewicht te geven in het gehele programma. Dat bleek een goede keus, want nu was er veel gelegenheid oude banden strakker aan te halen en nieuwe te smeden. En dat gebeurde dan ook. Het was heel plezierig, vooral ook omdat de partners sterk in 't geheel werden betrokken en een extra sociaal tintje aan dit bijeenzijn gaven. Dit samenzijn werd afgesloten met een gezamenlijk diner in het hotel van samenkomst, voor zover de deelnemers daar logeerden.

De dag van de meeting had een interessante invulling gekregen.

Whipple Museum

's Ochtends werd een bezoek aan het Whipple Museum, een onderdeel van de Universiteit van Cambridge, gebracht. Hier werd een expositie van wetenschappelijke instrumenten bekeken, geschonken aan de universiteit door de heer Whipple. Tot deze collectie behoorde een aantal zeer interessante rekenlinialen van oude datum. Door een functionaris van het museum werden ze ons stuk voor stuk getoond en één van de deelnemers kon er veel over vertellen. Een interessante collectie die een bezoek meer dan waard was.

Lunch

Terug in het Gonville Hotel werd een lopende lunch genuttigd, heerlijke sandwiches en diverse soorten quiches.

De meeting begon om 14.00 uur en duurde maar liefst tot omstreeks half acht.

The history and development of the slide rule in England, 1620 - 1720.

Dr. D.J. Brydon

Na de openingswoorden van John Brook kwam als eerste spreker Dr. D.J. Bryden van het National Museum of Scotland, die een heel boeiend betoog gaf over de geschiedenis van de eerste 100 jaar van het bestaan van de rekenliniaal. Hij was in de gelukkige omstandigheid geweest om gedurende 4 jaren een intensieve studie te maken van de originele brieven, publicaties en andere documenten uit het begin van de 17e eeuw, waaruit velen hun kennis hebben opgedaan om deze geschiedenis in voor ons toegankelijke artikelen vast te leggen.

Probleem van veel historici is echter geweest, dat ze niet altijd toegang hebben gehad tot alle oorspronkelijke stukken, dus vaak zijn afgegaan op publicaties van collega-tijdgenoten. Zo kon het gebeuren dat men foutieve interpretaties van anderen overnam en daardoor een verkeerd beeld van die tijd uitdroeg. Ook Cajori is niet aan deze fouten ontkomen. Bryden heeft wèl de gelegenheid gehad die originele stukken te bestuderen, de bibliotheek van de universiteit van Cambridge is hierin rijk voorzien en ook zijn eigen museum in Edinburgh. Hij heeft ze alle naast elkaar kunnen leggen en is daarmee tot voor ons nieuwe conclusies gekomen. Er is hem na afloop van zijn voordracht gevraagd zijn verworven kennis in een uitgebreid artikel neer te leggen en dit te publiceren in de Oughtred Journal. Het is te hopen dat de Oughtred Society hem weet te bewegen dit te doen.

History and production of Blundell rules

Peter Soole

De tweede voordracht werd gehouden door Peter Soole. Het was al meer dan een jaar bekend dat Peter studie maakte van de geschiedenis van de firma Blundell. Omdat binnenkort deze firma - voortgekomen uit een fabrikant van hoeden (!) te Luton - 50 jaar bestaat, had Peter op zich genomen deze 50 jaar geschiedenis in een goed gedetailleerd artikel vast te leggen. Hij heeft zijn gegevens bij elkaar en goed in volgorde, maar vindt zich zelf niet de meest geschikte persoon dit om te zetten in een goed en prettig leesbaar verhaal. Hij is nog op zoek naar iemand die het namens hem kan doen. Eén van de mogelijke kandidaten voor die taak is één van zijn zoons, die een vlotte hand van schrijven heeft. Maar vader en zoon hebben nog geen definitieve beslissing genomen.

Peter bracht het resultaat van zijn onderzoek in een prettige en instructieve vorm. Van elke ontwikkeling - voor zover het de fabricage van rekenlinialen en schijven betrof - had hij voorbeelden meegenomen, die hij ons al vertellend toonde.

Met Bob Otnes is overeengekomen dat, zodra het verhaal definitief op papier staat, dit door de Oughtred Society in de Journal zal worden gepubliceerd. Ik denk dat alle aanwezigen op de meeting hier met spanning naar uitkijken.

Een detail uit zijn voordracht: de merken Helix, Jakar en W.H.Smith, zowel als de ongemerkte linialen voor het bepalen van het beladingszwaartepunt van vliegtuigen (in mijn collectie de typen: Victor, Vulcan, Lincoln en Shackleton) zijn alle door Blundell gemaakt. Een nieuw gegeven voor ons Blauwe Boek.

How to multiply and divide using a slide rule

John Knott

De derde en laatste voordracht werd gehouden door John Knott. John heeft al enkele jaren tijd geïnvesteerd in het boven water krijgen van de geschiedenis van de firma Thornton. Dat dit een extra moeilijke opgave is, komt omdat het complete archief van de firma vernietigd is. John moet zijn gegevens derhalve zien te vinden op plaatsen die zich alleen bij toeval aandienen. Dat hij al veel details bij elkaar heeft gekregen is uit zijn voordracht gebleken.

Als aardig intermezzo was er een presentatie van een 40-tal dia's met synchroon een gesproken tekst van een geluidsband. Dia's en tekst waren vroeger gebruikt bij instructie op basisscholen. John was erg blij op het spoor van deze dia's en band te zijn gekomen, want hij wist niet van het bestaan van meer van deze sets.

Een aardig detail uit de geschiedschrijving van de firma Thornton is nog, dat A.G.Thornton een leerling was van W.H.Harling en voor zich zelf is begonnen na een kleine ruzie met z'n baas. Hieruit is de firma Thornton gegroeid.

De firma Harling, die gedurende korte tijd houten rekenlinialen heeft gefabriceerd, is later door de firma Blundell overgenomen. De invloed van de kennis van de firma Harling m.b.t. linialenproductie is overigens nihil geweest na het samengaan met Blundell. Blundell had

zich uitsluitend geconcentreerd op kunststof linialen.

Wat de Thornton linialen betreft, we kennen die in de degelijke houten uitvoering als graag geziene aanwinsten voor onze collectie. Later is, zoals alle firma's, ook Thornton overgegaan op de linialen geheel uit kunststof vervaardigd.

Zoals ook bij Peter Soole had John van vele uitvoeringsvormen voorbeelden meegenomen.

■ ■ ■ Veiling

Na deze voordracht meldde John Brook, dat uit de nalatenschap van de weduwe Dargue van de firma Dargue Brothers, enkele linialen en twee Otis King cylinders in veiling zouden komen. Het was een zowel spannende als speelse afsluiting van de middag. Alle voorwerpen vonden een nieuwe eigenaar. O.a. David Rance ging met een aanwinst naar huis. Hij was de hoogste bidder op een bijna nieuwe Otis King type L, een zeldzamer type dan type K, dat de andere te veilen cylinder was. De eindprijzen waren in 't algemeen redelijk, een enkel voorwerp viel wat hoog in prijs uit door de brede belangstelling. John Brook bespeelde de zaal leuk en had, dat was te zien, pret in zijn taak als veilingmeester.

■ ■ ■ Swap en display

Tussen de lezingen door en na de veiling was er uitgebreid gelegenheid om onderling te ruilen of te kopen en de diverse displays te bekijken. Ik weet niet voor welk bedrag is verhandeld, maar ik heb velen met linialen en schijven weg zien gaan. Zelf heb ik mijn collectie kunnen uitbreiden met o.a. drie 56-cm linialen en een Russisch rekenhorloge, alles verkregen op ruilbasis.

■ ■ ■ Dankwoorden

De middagsessie werd besloten met enkele woorden van dank aan het adres van de drie organisatoren (Colin Barnes, John Brook en Peter Hopp) voor hun vele werk dat ze verzet hadden en de vele belangeloze tijd die ze in de organisatie geïnvesteerd hebben. Deze dankwoorden werden uitgesproken door John Knott.

■ ■ ■ Stein 1997

Zelf heb ik hier een kort woord aan toegevoegd, waarin ik even terugschakelde naar de eerste meeting in Utrecht, maar daarna het accent legde op de derde bijeenkomst, die op 12 september 1997 in Stein bij Neurenberg zal plaatsvinden. Ik heb allen opgeroepen deze datum al vast in hun agenda te noteren en te reserveren. Velen hebben na afloop van het weekend bij het afscheid mij toegewenst: Tot in Stein. Ik denk dat er velen van de Cambridge meeting naar toe zullen gaan. Men heeft nu de smaak te pakken en ziet het grote nut van een dergelijk internationaal treffen in.

De middagactiviteiten liepen zover in de tijd door, dat voor de meesten de borrel vóór 't eten erbij in is geschoten.

■ ■ ■ Diner

Omstreeks 20.00 uur voegden onze partners zich weer bij het gezelschap en werd, in bijna voltallige bezetting, met het diner aangevangen. Dit duurde tot bij 23.00 uur en al die tijd werd er heel geanimeerd gepraat, waarbij men af en toe van plaats wisselde om met meer dan alleen de directe tafelpartners gesprekken te kunnen voeren.

Opvallend was de plezierige stemming, waarbij het leek of allen elkaar al heel lang kenden. Doordat de groep, net als destijds in Utrecht, niet al te groot is, functioneert die nog als een eenheid, waarbij men inderdaad nog ieder persoonlijk kan ontmoeten. Zoiets verstevigt de band, een aspect waar we erg blij mee mogen zijn mijns inziens.

■ ■ ■ Newmarket

Op zondag was er gelegenheid om naar de grote openlucht antiek- en curioza markt op de race course van Newmarket te gaan. Door meer dan de helft van de deelnemers werd hieraan deelgenomen. De rit heen en terug werd in eigen auto's gedaan, waarbij zij die met trein of vliegtuig naar Cambridge waren gekomen, allen een lift naar Newmarket kregen aangeboden.

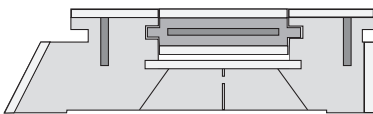
Wij in Nederland zijn goed vertrouwd met grote vlooiemarkten. Qua omvang en aangeboden waar bracht het niet veel nieuws, wel qua ambiance. Het was toch wel heel apart om alle stands - waarvan de meeste in heel ruime opzet - zo verspreid te zien over terrein en gebouwen, die anders alleen toegankelijk zijn voor members zus en members zo, je zag veel bordes met opschriften als: Strictly reserved for ....., enz.

Enkelen van onze groep slaagden er in hun collectie uit te breiden. Er was niet veel aanbod, de kwaliteit was niet altijd hoog, wel de prijzen. Zo af en toe werden tips doorgegeven: in die en die stand is dat en dat te vinden. Men gunde graag ook een ander wat. En dat je op zo'n markt ook interessante impulsaankopen kunt doen, daarover kunnen de Van Poeljes, de Niekamps en de Rance's meepraten. Het waren overigens heel leuke voorwerpen waarmee zij naar huis gingen.

■ ■ ■ Conclusie

Terugkijkend op het weekend kan geconcludeerd worden, dat er een aantal goede beslissingen was genomen:

- Het los houden van de kennismaking van de dag van de meeting - hier, de avond tevoren - vergrootte de onderlinge band, doordat er meer tijd was voor onderlinge en wisselende gesprekken.

- Het onderbrengen van de deelnemers in hetzelfde hotel als waar de meeting werd gehouden maakte, dat men ook buiten de vaste programmapunten om contact met elkaar kon hebben.
- Het accent van de lezingen lag op producenten van Britse

oorsprong, een keus die tot gevolg had, dat we goed geïnformeerd werden vanuit de eigen Engelse winkel.

- Het houden van een veiling brengt een speelse noot, waaraan zowel plezier als spanning kleven, wat een goede afsluiting is van een toch wel inspannende dag van het aanhoren van gedegen voordachten.

- Een goede greep was, dat de uiterlijke vorm van het bijeenkomstboekwerkje dezelfde was als de Proceedings van Utrecht: zelfde formaat, zelfde kleur, min of meer zelfde lay-out van frontpagina. Men had dit gedaan om een continuïteit te bereiken, men hoopte hiermee volgende organisatoren op het zelfde spoor te krijgen, teneinde iets direct herkenbaars m.b.t. deze internationale bijeenkomsten te hebben.

■ ■ ■ Kritische opmerkingen

Punten van kritiek zouden kunnen zijn:

- Het ware aan te bevelen in volgende bijeenkomsten meer tafels ter beschikking te hebben voor swap en display, en bovendien deze tafels duidelijk gescheiden te houden. Een enkele keer dacht men een goede koop of ruil te kunnen sluiten, maar dan bleek het om een expositie te gaan.

- Ook het houden van swap en display in een andere ruimte dan de zaal waar de voordrachten worden gehouden, lijkt verstandiger, want nu was het soms wat chaotisch tussen de lezingen door en kostte het moeite ieder terug te krijgen op de stoel.

- Nog afgewacht moet worden of er een officieel verslag komt van deze bijeenkomst, dat qua vorm en inhoud geschikt is om in de Oughtred Journal te publiceren. Een vraag hierover aan John Brook gaf daarover nog geen uitsluitsel. Officiële en volledige verslaglegging is mijns inziens een must.

- De mailing, voorafgaand aan de meeting zelf, is wat mager uitgevallen. Alleen door een telefoontje, enkele dagen vóór vertrek naar Engeland, naar Colin Barnes, gaf ons de zekerheid dat de meeting doorging en met hoeveel personen we zouden zijn. Graag hadden we van tevoren een deelnemerslijst ontvangen, dan weet je wie je gaat ontmoeten.
- Ik heb John Brook tijdens het slotdiner gevraagd alsnog een deelnemerslijst met adressen aan de deelnemers toe te sturen. De informatie die we hebben gekregen houdt alleen in uit welk land de deelnemers komen.
- Er is geen tijd ingeruimd om verslag te doen van de werkzaamheden die verricht zijn na de Utrechtse besluitvorming. Dit was mondeling toegezegd, maar in het programma niet opgenomen. Jammer, want nu bleef het gezelschap onkundig van het vele werk waar onze "Kring" - en met name Herman - mee bezig is. In privé gesprekken is dit wel genoemd en ook getoond, maar voor 't front van de troep zou 't meer indruk hebben gemaakt. Deze opmerkingen hadden voorkomen kunnen worden als de organisatoren zich met onze organisatiegroep in verbinding hadden gesteld. We zullen er voor zorgen, dat de organisatoren voor de bijeenkomst in Stein in 1997 op deze punten goed geïnformeerd zijn.

Het was geslaagd

Samenvattend kan worden gesteld - en ik hoop dat ik mede spreek namens de andere deelnemers aan de meeting, lid van onze "Kring" zijnde - dat we op een zeer geslaagd weekend kunnen terugkijken, dat ons veel nieuwe gegevens heeft gebracht, dat gezorgd heeft dat de internationale band tussen rekenlinialenverzamelaars versterkt eruit tevoorschijn is gekomen en dat het tot groter enthousiasme voor ons verzamelgebied heeft geleid.

Als het in Stein in 1997 eenzelfde uitkomst heeft zullen we kunnen vaststellen, dat we deel uitmaken van een interessante organisatie, die niet door te grote omvang onhandelbaar wordt, maar door selectiviteit leidt tot intense beleving van hobby en vriendschap.

VERZAMELERVARINGEN

Guus Craenen

Het is nu 3 jaar geleden dat ik met verzamelen ben gestart. Het is snel gegaan. Door mijn 'bibliotheek-formule' beschik ik intussen over een aardige collectie. Ik vraag me steeds af wat ik van andere kan leren, maar ben ook graag bereid ervaringen te delen. Een paar gedachten daarover:

Kies een(ige) thema(s). Op de duur lijkt mij dat meer te bevredigen. Je kunt nu eenmaal niet alles vergaren. Als je het wel zou doen, heb je veel concurrentie. Kies voor één aandachtsgebied, en maak dat bekend aan je collega's. Die zijn graag bereid te helpen als ze jouw voorkeur tegenkomen. Tussen haakjes: mijn favoriete onderwerp is electro/elektronica. Laat anderen in jouw aanpak delen. Mijn samenwerking met Atze en Otto bij de bibliotheekexpo's is daarvan een nuttig voorbeeld. Van Otto leen ik momenteel twee horlogetypes en van Atze heb ik een cilinder, een antieke Faber 360 en twee schijfjes in gebruik. De opbrengsten verdelen we volgens een afgesproken formule.

Verzamel know how met anderen. Met Nanco en Ton wissel ik kennis en ervaring uit tijdens (te schaarse) ontmoetingen en via de telefoon. Het gaat dan om feitenkennis, tips en een stukje persoonlijk onderzoek. Vooral Ton weet steeds meer van bijzondere items zoals: de Gunterlat en sectoren.

Doe inkopen in teamverband. Soms vindt je iets, wat buiten jouw budget ligt of buiten je specifieke belangstelling. Je kunt dan een collega, die wel over de middelen beschikt, of er door zijn speciale belangstelling meer voor over heeft, een plezier mee doen. Zo verzamelt Theo betonlinialen.